

03 ARALIK 2009
GELENEKSEL TOPLANTI
İNTES BAŞKANI M. ŞÜKRÜ KOÇOĞLU KONUŞMA METNİ ÖZETİ

Toplumumuzun en önde gelen sorunu hepimizin yakından bildiği, yaşadığı üzere işsizliktir. Biz işverenler işsizlikten en az işsiz kardeşlerimiz kadar etkileniriz. Zira biz onlarla birlikte kazanır veya kaybederiz. Onlar bizim ailemizin bir parçasıdır.

İstihdam, ekonomik ve sosyal yaşamın temel dinamiklerinin başında gelmektedir. Ülkemizin son yıllarda yaşadığı işsizlik bu önemi daha da artırmıştır. İşsizliğin temel nedenlerinden biri şüphesiz ki yatırımların azalmasıdır. Nüfus artışıdır ve gurur duyduğumuz genç nüfusumuzdur.

Hükümetimiz bu alanda ciddi adımlar atmıştır. Ancak politik kararlılığın, bürokrasiye ve iş camiasının tüm kademelerine ulaşması şarttır. İşsizliğimizin bir başka nedeni ise özellikle ara elemanlardaki vasıf eksikliğidir.

Usta olarak başvuran kişinin sahip olduğu nitelikleri bilmek işveren açısından adeta piyangodur. Ancak deneme yanılma yoluyla tespit edilebilmektedir. Bu alanda çok önemli bir adım atılmıştır.

Mesleki yeterlilik kurumu 2006 yılının sonunda başladığı faaliyetlerinde önemli hız kazanmıştır. 10 yıldan fazla bir süreyle kurulması için çaba harcanan bu kurumun, çalışma yaşamına kazandırılmasında emeği geçen herkese şükranlarımızı sunuyoruz. Sayın bakanımızın başbakanlık müsteşarı olarak bu konuya verdiği önem ve kanun için gösterdiği çaba takdire şayandır. Bunun için ayrıca teşekkürü borç bilirim.

Ayrıca bu çok genç kurumun, gösterdiği yüksek performans nedeniyle de başta myk başkanı ve tüm personelini yürekten kutluyor ve destekliyoruz.

Bu başarıların elde edilmesinde politik kararlılığı ortaya koyan tüm geçmiş dönem bakanlarımıza da şükranlarımızı iletmeyi borç kabul ediyoruz. Biz İNTES olarak nitelikli işgücünün önemine yürekten inanıyoruz.

Sektörümüz gibi yaşam alanlarını inşa eden bir işkolunda bunun önemini farkındayız. 1990'lı yılların başından itibaren ülkemizde meslek standartları kapsamında yapılan tüm çalışmalara destek verdik. Vermeye devam ediyoruz.

Bu kapsamda ve meslek eğitimi konulu 8 adet ab projesini başarıyla tamamladık. Uluslararası deneyimler çerçevesinde çalışmalar yaptık.

Mesleki yeterlilik kurumu'nun kuruluşu ile birlikte bu alandaki deneyimlerimizi sektörümüze etkin olarak aktarmaya karar verdik. 2008 yılında kurumla imzaladığımız protokol uyarınca inşaat sektöründe meslek standartlarını hazırlama görevini üstlendik.

Meslek standardı hazırlama çalışmaları İntes Türkiye Eğitim Şantiyesinde ve üye firmaların yurtiçi şantiyelerinde yapılmaktadır. Meslek standartları için toplam 90 civarında mühendis/uzman/usta/formenden oluşan uzman ekibimiz vardır.

Sendikamız ayrıca ulusal mesleki yeterlilikleri belirlemek üzere MYK'ya başvurmuş ve bu konuda da çalışmak üzere yetkilendirilmiştir.

İntes, halen sektörde çalışmakta olanların mesleki yeterliliklerini örnek uygulamalar kapsamında tespit etmektedir.

Bu tespitler aynı zamanda mesleklerin yeterlilik çalışmalarının önümüzdeki günlerde başlayacak teknik çalışmalarına alt yapı ve deneyim sağlayacaktır.

Firmalardan gelen talepler doğrultusunda, firmaların yurt içi ve yurt dışı şantiyelerinde çalışacak işçilerin yeterlilik tespitleri yapılmakta, kendilerine "mesleki yeterlilik tespit belgesi" verilmektedir. Üye firmalarımızın Libya ve Azerbaycan şantiyeleri için yeterlilik tespiti yapılmıştır.

Sendikamız ayrıca personel belgelendirme konusunda sistemi TÜRKAK'tan akredite ettirmek üzere eğitim çalışmalarını başlatmış ve yetki için başvuru çalışmalarında son aşamaya gelmiştir.

Türkiye Eğitim Şantiyesi-İNTES; inşaat sektöründe işgücünün eğitimi için 2004 yılında işveren İNTES-ve YOL-İŞ'in birlikte hayata geçirdikleri bir eğitim tesisidir.

Şimdi birkaç sektör sorununu sizlerle paylaşmak istiyorum.

1- Yurt dışı müteahhitlik hizmetlerinde istihdamın teşviki

1972-2008 yılları arasında, yurtdışı müteahhitlik hizmetleri kapsamında 130 milyar dolarlık yaklaşık 5000 adet proje üstlenilmiştir. Bugün pek çok ülkede Türk müteahhitleri istenen kalite ve zamanda iş teslim etmeleri ile tercih nedeni olmuşlardır.

Yurtdışı müteahhitlik hizmetlerinin her yıl artan potansiyeline rağmen, Türk işçisi istihdamı giderek azalmakta, yurtdışında iş yapan üye firmalarımızın yabancı işçi istihdamı ise büyük bir hızla artmaktadır.

İstihdamı teşvik düzenlemelerinde yurtdışı istihdam hiçbir şekilde dikkate alınmamıştır, bu büyük eksiklidir.

5510 sayılı kanunun 5/g maddesinde yer alan düzenleme uyarınca sosyal güvenlik anlaşması olmayan ülkelerde çalışmaya giden işçilerimiz için kısa vadeli sigorta kolları ve

genel sağlık sigortası primi işverenlerince ödenecek, uzun vadeli sigorta kolları ile isteğe bağlı sigorta kapsamında çalışanlarca ödenecektir.

Bilindiği üzere kısa vadeli sigorta kollarının prim yükü, işyerinin tehlike durumuna göre %1 ile % 6,5 arasında değişmektedir. Genel sağlık sigortasının prim oranı ise % 12,5'tir. Sonuç aşağıdadır

- a. Toplamda % 15.5 ile % 19 arasında prim yükü ortaya çıkmaktadır.
- b. Geçmiş dönemde topluluk sigortası ve isteğe bağlı sigortası uygulamasında prim oranları %25 seviyesindeydi.
- c. Uzun vadeli sigorta kollarının primi ise isteğe bağlı sigorta kapsamında işçilerce karşılanacak olup onunda prim oranı %20'dir.

Geçmiş dönemle kıyaslandığında işverenler lehine bir düzenleme yapılmış görünmektedir.

Ancak gerek sosyal güvenlik kurumu'nun yaklaşımı gerekse yurtdışına işçi gönderilmesinde karşılaşılan uygulamalar çerçevesinde, isteğe bağlı sigortanın primlerinin ödenmesini de işverenlerimiz üstlenmek zorunda kalmaktadır.

Zira hiçbir inşaat işçisi sosyal güvenlik ile ilgili ödemeyi kendisi yapmamakta ve işverenine bırakmaktadır. Türkiye'de süregelen alışkanlıklar bu şekildedir. Bu noktada ise prim maliyeti %39'u bulmaktadır.

Bir de gidilen ülkenin kuralları vardır. Onlarda kendi mevzuatlarına göre sigorta yaptırılmasını istiyorlar.

Arada bizler kalıyoruz. Mükerrer prim ödemek zorunda kalıyoruz.

Yurt dışında inşaat müteahhitliği yapacak firmalar, belirlenecek kriterler çerçevesinde sınıflandırılmalıdır.

Bu şekilde akredite olunan firmalara;

İşçi istihdamında teşvikler sağlanması şarttır. Hatta geçici olarak da olsa;

- ✓ **Yurt dışında türk işçisinin istihdamı**, doğu ve güneydoğu illerimizdeki istihdamın teşvikine benzer biçimde ve **yurtdışı "82'inci il" ilan edilmelidir.**

Bakanımızın inandığı konulara ne kadar etkin destek verdiğini bildiğimizi yeniden belirtiyor ve aynı desteği talep ediyoruz.

Yurtdışı müteahhitlik hizmetlerinin ağırlıklı olduğu ülkelerle sosyal güvenlik anlaşmaları imzalanmalıdır.

5510 sayılı yeni sosyal güvenlik mevzuatında yurtdışında çalışan işçilerimizle ilgili olarak ikili bir ayırım yapılmıştır. Uygulama sosyal güvenlik sözleşmesi olan ve olmayan ülkeler olarak iki farklı biçimde sürdürülmektedir.

Sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmış ülkelerdeki sorunlar göreceli olarak azalmış olup, bu alandaki çalışmaların hızlandırılmasında yarar görülmektedir.

Hangi ülkelerle sözleşme imzalanacağı konusunda dtm'nin yurtdışı müteahhitlik hizmetleri açısından hedef pazarlar olarak belirlediği ülkelerin esas alınması yerinde olacaktır.

Sözleşmelerin imzası kadar sözleşme hükümlerinin de çok özel önem taşıdığı vurgulanmalıdır.

İmzalanacak sözleşme hükümleri doğrultusunda ilgili ülkede sağlık hizmetlerinden "*fiilen*" yararlanılabilmesi de çok önemlidir.

Zira kimi ülkelerde iş kazası ve meslek hastalığı ve hastalık gibi kısa vadeli sigorta kolları gidilen ülke mevzuatına göre ödenmekte, ancak ülke uygulamalarında gereken sağlık yardımlarının temini mümkün olamamaktadır.

Bu da işverenlerimizin o ülkede hem sigorta primi ödemelerine hem de ayrıca işçilerine ilaveten sağlık yardımı yapmalarına yol açmaktadır.

Müteahhitlik firmalarımızın 2008 yılında üstlendikleri projelerin bölgelere / ülkelere göre dağılımı

Bölge / ülke	Sosyal güvenlik anlaşması olan ülkeler	Proje sayısı	Toplam proje bedeli (\$)	Pay
Bdt ülkeleri		275	11.630.261.430	49,1%
Azerbaycan	X	24	1.088.282.553	4,6%
Belarus		4	39.778.972	0,2%
Gürcistan	X	11	252.956.004	1,1%
Kazakistan		27	688.564.354	2,9%
Kırgızistan		2	18.013.599	0,1%
Moldova		3	62.286.000	0,3%
Özbekistan		13	20.217.274	0,1%
Rusya		78	3.387.864.932	14,3%
Tacikistan		1	16.208.741	0,1%
Türkmenistan		97	5.375.902.770	22,7%
Ukrayna		15	680.186.231	2,9%
Orta doğu ülkeleri		133	6.578.604.393	27,8%
Bae		26	3.069.010.489	13,0%
Irak		72	1.436.001.931	6,1%
İran		2	102.718.222	0,4%
İsrail		4	2.538.060	0,0%
Katar		6	651.799.498	2,8%
Suriye		4	14.411.446	0,1%
S.arabistan		14	893.410.100	3,8%
Ürdün		4	403.326.647	1,7%
Yemen		1	5.388.000	0,0%
Afrika ülkeleri		60	4.748.521.968	19,0%
Cezayir(*)		21	1.510.082.035	6,0%
Cibuti		2	1.146.711	0,0%
Etiyopya		2	208.299.906	0,9%
Gine		1	1.637.150	0,0%
Libya	X	36	2.065.280.207	8,7%
Sudan		1	850.000.000	3,6%
Tunus		4	112.075.959	0,5%

*:cezayir'de faaliyet gösteren üye firmalardan alınan bilgilerle tespit edilen yaklaşık tutardır.

Türkiye cumhuriyeti ile sosyal güvenlik sözleşmesi / anlaşması imzalanan ülkeler

1	Almanya imza tarihi : 30.04.1964 yürürlük tarihi : 01.11.1965	sosyal güvenlik sözleşmesi İvA rehber kitapçığı genel haklar almanya aylık bağlama koşulları broşürü sosyal güvenlik sistemi
2	Arnavutluk imza tarihi : 15.07.1998 yürürlük tarihi : 01.02.2005	sosyal güvenlik sözleşmesi
3	Avusturya imza tarihi : 12.10.1966 yürürlük tarihi : 01.10.1969	sosyal güvenlik anlaşması idari anlaşma imza tarihi : 28.10.1999 yürürlük tarihi : 01.12.2000 genel haklar
4	Azerbaycan imza tarihi : 07.07.1998 yürürlük tarihi : 09.08.2001	sosyal güvenlik sözleşmesi genel haklar
5	Belçika imza tarihi : 04.07.1966 yürürlük tarihi : 01.05.1968	sosyal güvenlik sözleşmesi genel haklar
6	Bosna hersek imza tarihi : 27.05.2003 yürürlük tarihi : 01.09.2004	sosyal güvenlik sözleşmesi genel haklar
7	Çek cumhuriyeti imza tarihi : 02.10.2003 yürürlük tarihi : 01.01.2005	sosyal güvenlik sözleşmesi
8	Danimarka imza tarihi : 13.12.1999 yürürlük tarihi : 01.12.2003	sosyal güvenlik sözleşmesi idari anlaşma genel haklar
9	Gürcistan imza tarihi : 11.12.1998 yürürlük tarihi : 20.11.2003	sosyal güvenlik sözleşmesi
10	Fransa imza tarihi : 20.01.1972 yürürlük tarihi : 01.08.1973	sosyal güvenlik sözleşmesi genel haklar
11	Hollanda imza tarihi : 05.04.1966 yürürlük tarihi : 01.02.1968	sosyal güvenlik sözleşmesi genel haklar
12	İngiltere imza tarihi : 09.09.1959 yürürlük tarihi : 01.06.1961	sosyal güvenlik sözleşmesi genel haklar
13	İsveç imza tarihi : 30.06.1978 yürürlük tarihi : 01.05.1981	sosyal güvenlik sözleşmesi genel haklar
14	İsviçre imza tarihi : 01.05.1969 yürürlük tarihi : 01.01.1972	sosyal güvenlik sözleşmesi genel haklar İsviçre' de geçen çalışmalarını 2147 – 3201 sayılı kanuna göre borçlanaların tahsis talepleri
15	K.k.t.c. imza tarihi : 09.03.1987 yürürlük tarihi : 01.12.1988	sosyal güvenlik sözleşmesi genel haklar
16	Kanada imza tarihi : 19.06.1998 yürürlük tarihi : 01.01.2005	sosyal güvenlik sözleşmesi genel haklar
17	Kebek imza tarihi : 21.11.2000 yürürlük tarihi : 01.01.2005	sosyal güvenlik sözleşmesi
18	Libya imza tarihi : 13.09.1984 yürürlük tarihi : 01.09.1985	sosyal güvenlik sözleşmesi genel haklar
19	Makedonya imza tarihi : 06.07.1998 yürürlük tarihi : 01.07.2000	sosyal güvenlik sözleşmesi genel haklar
20	Norveç imza tarihi : 20.07.1978 yürürlük tarihi : 01.06.1981	sosyal güvenlik sözleşmesi genel haklar
21	Romanya imza tarihi : 06.07.1999 yürürlük tarihi : 01.03.2003	sosyal güvenlik sözleşmesi - türkçesi sosyal güvenlik sistemi - türkçesi genel haklar
22	Lüksemburg	sosyal güvenlik sözleşmesi idari anlaşma

Yapılan sağlık yardımlarının geri alınamaması

Sosyal güvenlik mevzuatımıza göre yurtdışında işverenin yaptığı sağlık yardımları kurumca geri ödenecektir.

Aylardır bu ödemelerini geri alamayan firmalarımız vardır. Kuruma yaptığımız müracaatlar sonuçlanmamıştır.

Bu konuya bakanımızın hassasiyet göstereceğine inanıyoruz.

Rusya federasyonu'nda müteahhitlik hizmetlerinde değişim ve işbirliği çalışmaları

Rusya federasyonu'nda yapılan yasal bir düzenleme gereği olarak, 1 ocak 2010 tarihinden itibaren tüm inşaat firmalarının mevcut inşaat izinleri iptal edilecektir.

Federal organlara ait belge düzenleme yetkisi yine aynı yasayla özerk otokontrol birliklerine (self regulating organisation) SRO'lara devredilmiştir.

Rusya'da oluşturulan bu SRO ile sendikamız bir işbirliği protokolü imzalamıştır.

Bu protokol ile Rusya'da çalışacak Türk işçilerinin yeterliliklerinin ölçülmesi ve bu tespit gereği alacakları eğitim ile sertifikaların ülkede geçerliliğinin sağlanması hedeflenmektedir.

Sayın bakanımızın görev alanındaki çalışmalarımızı özetlemeye çalıştım.

Ancak çalışma bakanımızın onur konuğu olduğu bir toplantıda sektörün çok önemli bir yarasından söz etmez isem sektör temsilcilerimizin haklı şikâyetleri de kaçınılmaz olacaktır.

Asgari işçilik uygulaması

Asgari işçilik uzun yıllardır inşaat sektörüne uygulanıyor. Asgari işçilik varsayımsal bir sigortalılıktır. Prim değildir. İşverene sen bildirdiğin sigortalılarla bu işi yapamazsın, daha fazlasını bildirmeliydin diyen bir sistemdir.

Bir tebliği var. Orada hangi işin hangi oranlarda işçilikle yapılabileceği belirtiliyor.

Tebliğin yenilenmesi yönünde komisyon çalışma yaptı ama bir türlü resmi gazete'de yayımlanamadı.

Sektörümüzde teknoloji hızla ilerliyor. Ama asgari işçilik oranları da sürekli artıyor. Bu anlaşılmaz bir çelişkidir.

Olmayan işçiler için ilave ödemeler yapmaya devam ediyoruz. Asgari işçiliğin farklı bir yönü daha var.

Sigorta sisteminde temel nedir?

Riskiniz vardır, risk gerçekleştiğinde hasarları karşılamamız gerekir. Bunun içinde prim alırsınız. Ama asgari işçilikte bu varsayımların hiç biri geçerli değildir. Adına prim diyemediğimiz, "sair" gelir elde edilmektedir.

Komisyonunda çalışan teknik arkadaşlarımız özveri ile gayretli çalışmalar yürütüyorlar. Onlara çabaları için teşekkür ediyoruz.

Ancak sistem yanlıştır.

İnşaat, taahhüt sektöründe kayıt dışı çalışmaya imkân yoktur.

- Hiçbir işimizi kuruma kayıt olmadan yapamayız.
- Başladığımız işi bizim bildirmemize gerek kalmaz. İdareler, valilikler bizden önce bildirir.
- Kurum borcu yoktur demezse kazandığımız ihaleyi kaybederiz,
- Kurum borcu yoktur demeden hak edişlerimiz ödenmez, teminatlarımız gelir yazılır.
- İhalelerden yasaklanırsınız.
- İdarelerdeki teminatlarımızı geri alamayız.
- Yapı ruhsatını alamayız.

Sosyal güvenlik sistemi hiçbir sektöre bu kadar yüklenmiyor. Onun içinde sayın bakanımıza ve kurum yetkililerine en fazla müracaat eden sektörlerin başında geliyoruz.